

**EXAMENUL NAȚIONAL PENTRU DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**  
**14 iulie 2026**

**Probă scrisă**

**ARHITECTURĂ**

**Varianta 2**

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de patru ore.
- Se vor realiza, după caz, schițe și desene în creion negru, pix sau cerneală albastră.

**I. TÉTEL**

**(60 punct)**

*Az építészeti kompozíció nem önkényes cselekedet, hanem egy koherens döntérendszer eredménye, amelyben a tér morfológiája, az arányok, a fény, a szín és az emberi léptékhez való viszony egy egészé áll össze. Azok az építészek, akik a legmélyebben megértették ezeket a törvényszerűségeket, nem mechanikusan alkalmazták őket, hanem kreatív módon felrúgták azokat, így hozva létre különleges kifejezőerővel rendelkező műalkotásokat. A római Pantheon, amelynek oculusán keresztül a napfény méri az időt, Le Corbusier, akinek modulusa az emberi test arányaiból merít ihletet, vagy Louis Kahn, az „épületek köré csomagolt romjaival” – mindannyian bebizonyították, hogy az építészeti tér alapvető jellemzőinek elsajátítása minden valódi alkotói szabadság előfeltétele. A természetes struktúrák – a nautilus-spiráltól a méhviasz lép hatszögéig, a fák elágazásaitól a hullám ritmusáig – az idők folyamán kimeríthetetlen repertoárt nyújtottak az építészet számára a kompozíciós elvek terén, amelyek mély esztétikai visszhanggal bíró formákba, ritmusokba és arányokba öltöztek.*

**A fenti előfeltevésekből kiindulva készítsen kritikai elemzést, amelyben vizsgálja meg, hogy az építészeti tér alapvető jellemzői –morfológia, kompozíció, arány, fény és szín – hogyan alkotnak koherens építészeti kifejezőeszköz rendszert, mindezt egy ön által választott építészeti alkotáson keresztül szemlélítve.**

Az elemzés kidolgozása során vegye figyelembe a következőket:

- határozza meg az *építészeti tér* fogalmát, és mutassa be annak alapvető elemeit (morfológia, kompozíció, lépték, arány, fény, szín);
- nevezzen meg háromféle kapcsolatot, amelyekben az a) pontban felsorolt hat elem egymáshoz viszonyul egy építészeti terv keretében;
- mutasson be öt építészeti morfológiai elemet (pont, vonal, sík, tömeg, textúra, ritmus stb.), és illusztrálja mindegyiket egy-egy konkrét példával, amelyet egy elismert építészeti műből merít;
- mutasson be három építészeti kompozíciós elvet (tengelyesség, szimmetria, ritmus, kontraszt, domináns elem, egyensúly stb.), és illusztrálja mindegyiket egy-egy konkrét példával;
- mutasson be három városépítészetre jellemző kompozíciós elvet, és illusztrálja mindegyiket egy-egy konkrét példával;
- elemezzen egy ön által választott természeti szerkezetet (a nautilus-kagyló, a méhviasz lép, a hókristály, a fa ágazata stb.), és írja le, hogy annak geometriai vagy organikus elveit hogyan vették át és értelmezték egy építészeti objektum vagy egy városépítészeti együttes kompozíciójában, kifejezetten megjelölve három formai és szerkezeti analógiát;

- g. k  s  z  tsen vázlatrajzot az f) pontban kiválasztott építészeti objektumról vagy városépítészeti együttesről, kiegészítve egy összehasonlító ábrával, amely bemutatja a természetes szerkezetet és az abból levezetett építészeti kompozíciós elvet;
- h. Írja le az *külső m  rt  k*, a *belső m  rt  k*   s az *abszolút m  rt  k* fogalmát az építészetben, mindegyik fogalmat egy-egy példával illusztrálva;
- i. indokolja a lépték és a méretarány közötti kapcsolat fontosságát a t  r esztétikai észlelésében;
- j. elemzze a *természetes fény*   s a *sz  n* szerepét kompozíciós eszközként az f) pontban kiválasztott építészeti térben, leírva két olyan térbeli vagy érzelmi hatást, amelyet ezek manipulálása eredményez, az építész szándékára való hivatkozással, amennyiben az dokumentálva van;
- k. mutasson be két háromdimenziós ábrázolási módszert (fizikai makett, digitális renderelés, axonometrikus perspektíva stb.), mindegyik esetében megjelölve egy előnyt a tervezési folyamatban és az építészeti kommunikációban;
- l. mutasson be k  t, az építészeti térre vonatkozó kétdimenziós ábrázolási módszert (alaprajz, metszet, homlokzat, analitikus diagram stb.), mindegyik esetében megjelölve egy előnyt a tervezési és építészeti kommunikációs folyamatban;
- m. fogalmazzon meg egy személyes álláspontot az építészeti esztétikáról és a városi esztétikáról, megjelölve, hogy a két fogalom hogyan fedi egymást, hogyan egészíti ki egymást, vagy milyen feszültsg áll fenn közöttük, hivatkozva egy romániai városi tér példájára;
- n. adja meg azt a tantervi szakaszt, amikor célszerűnek tartja az építészeti kompozícióval kapcsolatos témák feldolgozását a szaktantárgyak oktatása során (a tantárgy, az osztály és a tanulási egység megjelölésével);
- o. javasoljon egy interdiszciplináris oktatási tevékenységet, amely az építészeti kompozícióban, az arányok és a természetes struktúrák tanulmányozására összpontosít megjelölve a címet, a kit  z  tt célt, a szükséges forrásokat és a megszerzett kompetenciák értékelésének módját;
- p. fejts   ki véleményét a klasszikus kompozíciós rendszerek szigorúsága (arány, szimmetria, rend)   s a kortárs építészet kifejezési szabadsága közötti fesz  ltsg  r  l, megjelölve a pedagógiai következményeket: pontosan mit és hogyan kellene átadnunk a diákoknak az építészeti kompozíció szabályaira vonatkozó tartalmakból, hogy azok könnyen befogadhatók legyenek számukra.

**Megjegyzés:** Pontot   r a logikus gondolatvezetés és a szaknyelv használata.

## II. TÉTEL

**(30 pont)**

A *Rajz és formák tanulmányozása* tantárgyra vonatkozó, a 10. osztályra érvényes, a 5210/2006.09.25. számú miniszteri rendelettel jóváhagyott tanterv keretében értékelje a k  vetke  z kompetencia kialakításához/fejlesztéséhez kapcsolódó tananyagot:

### 1. Utilizarea elementelor de limbaj plastic

| Competente specifice                                                             | Continuturi                                        |
|----------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|
| 1.8. Identificarea tuturor relatiilor dintre elementele constitutive si ansamblu | • Raportul detaliu-ansamblu,   n cadrul studiului. |

A kommentár előkészítésekor:

- a. nevezzen meg két olyan módszert, amelyet a tanítási tevékenység során alkalmaz a követelményben szereplő specifikus kompetencia kialakításához/fejlesztésére;
- b. indokolja az a) pontban megnevezett k  t módszer mindegyikének választását;

- c.** írja le a követelményben szereplő specifikus kompetenciára irányuló tanítási tevékenység szervezési formáját;
- d.** indokolja a c) pontban megadott tevékenységszervezési forma és az 1.8. kompetencia sajátosságai közötti összefüggést;
- e.** írjon le egy konkrét művészeti feladatot/gyakorlatot, amelynek segítségével a tanulók a részlet-egység viszonyát gyakorolhatják a tanulás során;
- f.** Adjon meg egy módszert a feladat differenciálására a különböző szintű képzőművészeti készségekkel rendelkező tanulók számára;
- g.** fogalmazzon meg egy értékelési kritériumot/teljesítményleírást, amellyel során a részlet-egység viszonyának helyességét ellenőrzi a tanulás keretében, a diákok munkáiban;
- h.** említse meg egy, a diákoknál gyakran előforduló nehézséget a részlet-egység viszonyának megadásáról, a tanulás során, valamint egy didaktikai megoldást ennek orvoslására;
- i.** mutasson be két kiegészítő taneszközt (reprodukciók, csendéleti tárgyak, öntvények), amelyek a formák környezeti térben való észlelésében és ábrázolásában hasznosak;
- j.** írja le, hogyan lehet a tevékenység végén hasznosítani a diákok által készített munkákat (tematikus kiállítás, portfólió, kritikai beszélgetés);
- k.** nevezzen meg két módszert a formatív visszajelzés biztosítására a gyakorlati tevékenység során;
- l.** említse meg egy interdiszciplináris kapcsolatot, amely támogatja a követelményben szereplő specifikus kompetencia kialakítását/fejlesztését;
- m.** mutasson be két olyan taneszközt, amelyet a követelményben szereplő specifikus kompetencia kialakításához/fejlesztéséhez használ, megjelölve:
  - az óra melyik szakaszában integrálja az egyes eszközöket;
  - hogyan integrálja a két oktatási eszközt az órába.
- n.** mutasson be két hatékony értékelési módszert a megadott kompetencia elsajátításának ellenőrzésére;
- o.** határozza meg az értékelés szerepét és funkcióit a diákok kompetenciáinak fejlesztésével összefüggésben az építészeti tantárgyak tanulása során.

**Megjegyzés:** Pontot ér a logikus gondolatvezetés és a szaknyelv használata.